

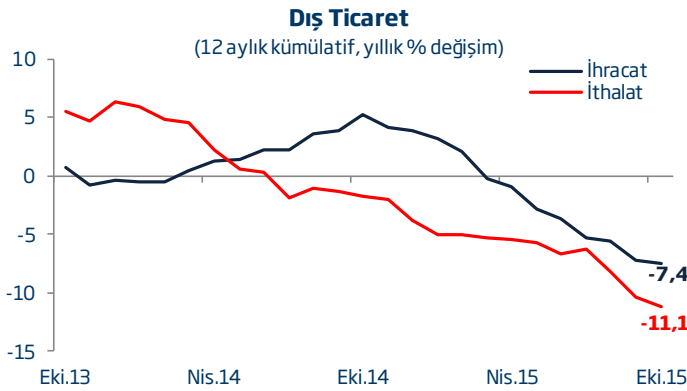
Dış Ticaret Dengesi - Ekim 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Dış ticaret açığında daralma eğilimi devam ediyor.

Ekim ayında ihracat yıllık bazda %3,1 artarak 13,3 milyar USD olurken, ithalat bu dönemde %11,9 oranında azalarak 16,9 milyar USD düzeyine gerilemiştir. Böylece dış ticaret açığındaki düşüş Ekim ayında da devam etmiş ve %42,5'lik daralma ile 3,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Yılın ilk 10 aylık döneminde ise, ihracatın yıllık bazda düşüş kaydetmesine karşın ithalattaki azalışın daha hızlı olmasına bağlı olarak dış ticaret açığı %22,2 oranında daralmıştır.

İhracatın ithalatı karşılama oranı Ekim ayında yükselmeye devam etmiştir. Geçtiğimiz yılın Ekim ayında %67,2 düzeyinde olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2015 yılının aynı döneminde %78,6'ya yükselmiştir.

Altın ihracatı...

Ekim ayında altın ihracatı yıllık bazda 637 milyon USD tutarında artarak ihracat performansına önemli katkıda bulunmuştur. Otomotiv, hazır giyim ve meyve-sebze ihracatı da bu dönemde olumlu bir görünüm sergilemiş, demir-çelik sektöründe ise küresel ölçekte artan rekabet baskısı ve fiyatlardaki düşüşün etkisiyle ihracat %34,7 oranında azalmıştır.

Euro Alanı'na yönelik ihracatta olumlu görünüm...

Ekim ayında dolar bazında Euro Alanı'na yapılan ihracat bir önceki yılı aynı dönemine göre %10,7 yükselerek 2015 yılı içinde ilk defa artış kaydetmiştir. Bölge ülkelerine yapılan ihracatın euro bazında bu dönemde %24,8 ile yüksek oranda artması dikkat çeken bir gelişme olmuştur. Diğer

tarafından, Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkeleri başta olmak üzere diğer önemli pazarlara yönelik ihracatın bu dönemde gerilediği görülmektedir. Ülkeler bazında incelendiğinde, yılın ilk on aylık döneminde Almanya %9,2'lik payı ile en büyük ihracat pazarı konumunu sürdürürken bu ülkeyi İngiltere, Irak ve İtalya izlemiştir.

Son dönemde yaşanan gerginlikle ön plana çıkan Rusya'ya yönelik ihracat ise, yılın ilk 10 ayı itibarıyla 2014'ün aynı dönemine göre %38,9 düşüş kaydetmiştir. İhracata dönük yaptırım açıklamaları dikkate alındığında, önümüzdeki dönemde bu ülke ile ticari ilişkilerin büyük ölçüde baskı altında kalacağı anlaşılmaktadır. Özellikle, Türkiye'den Rusya'ya ihraç edilen en önemli kalem olan meyve ve sebze ihracatının gerileyeceği tahmin edilmektedir. Rusya'nın tarım, balıkçılık, deri ve deri ürünleri ile tekstil ürünlerinde önemli bir ihraç pazarı konumunda olduğu göz önünde bulundurulduğunda, gelişmelerin özellikle bu sektörlerin ihracat performansı açısından belirleyici olacağı düşünülmektedir.

Ürün Bazında Rusya'ya Yapılan İhracat (12 aylık kümülatif)

milyon USD	Rusya'ya Yapılan İhracat	Türkiye'nin İhracatı	Pay (%)
Meyve ve sebzeler	1.030	7.837	13,1
Tekstil	570	11.405	5,0
Motorlu kara taşıtları	262	16.711	1,6
Hazır giyim	206	15.212	1,4
Metaleşya	172	5.881	2,9
Diğer	1.752	89.797	2,0
Toplam	3.992	146.842	2,7

İthalatta sert düşüş...

İthalat, emtia fiyatlarının düşük düzeyine ve döviz kurlarındaki gelişmelere bağlı olarak Ekim ayında da baskı altında kalmaya devam etmiştir. Nitekim, bu dönemde ara malı ithalatındaki düşüş bir miktar ivme kaybetse de yıllık bazda %18 olarak gerçekleşmiştir. Yılın ilk on ayı itibarıyla da bu kalemdaki ithalat bir önceki yıla göre %17,5 oranında gerilemiştir. Aynı dönemde mineral yakıtlar ve yağlar faslında ithalat %30,1 oranında azalmıştır. Her ne kadar Rusya'dan yaptığımız ithalatta petrol ve doğal gaz önemli bir

Dış Ticaret Dengesi

	Ekim		Değişim (%)	Ocak-Ekim		Değişim (%)
	2014	2015		2014	2015	
İhracat	12,9	13,3	3,1	131,3	120,5	-8,2
İthalat	19,2	16,9	-11,9	199,0	173,2	-13,0
Dış Ticaret Dengesi	-6,3	-3,6	-42,5	-67,7	-52,7	-22,2
Karşılama Oranı (%)	67,2	78,6	-	66,0	69,6	-

Kaynak: TÜİK, Datastream

Dış Ticaret Dengesi - Ekim 2015

İktisadi Araştırmalar Bölümü

ağırlığa sahip olsa da talep esnekliğinin düşük olmasına ve alternatif kaynaklara erişimin kısa vadede zorluk arz etmesine bağlı olarak ithalatın süreceği tahmin edilmektedir. Ancak, doğalgazda müzakereye konu olan fiyat indirimi ihtimalinin ortadan kalktığı düşünülmektedir.

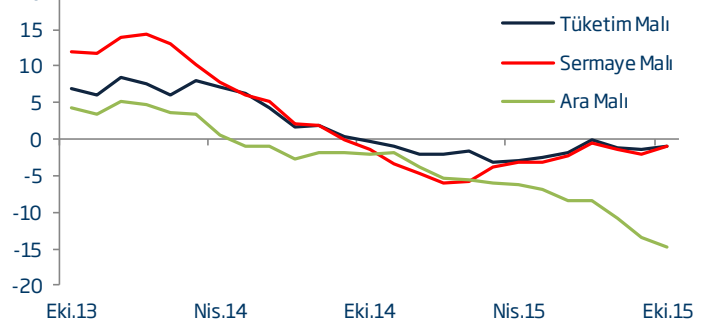
Rusya'dan Yapılan İthalat (12 aylık kümülatif)

milyon USD	Rusya'dan Yapılan İthalat	Pay (%)
Petrol ve doğalgaz	12.681	58,9
Demir çelik	2.138	9,9
Diğer madenler	1.174	5,5
Hububat	1.118	5,2
Kömür	898	4,2
Diğer	3.512	16,3
Toplam	21.521	100

Diğer taraftan, yurt içi otomotiv talebinin güçlü seyrine bağlı olarak motorlu kara taşıtları ithalatında yılın ilk on ayında %17'lik yıllık artış kaydedilmiştir.

Geniş Ekonomik Sınıflandırmaya Göre İthalat

(12 aylık kümülatif, yıllık % değişim)

Beklentiler

Ekim ayında, enerji fiyatlarının düşük seyrini sürdürmesinin ithalattaki daralmanın sürmesini sağladığı, altın ihracatının ve Euro Alanı ülkelerine yapılan ihracattaki toparlamanın da desteğiyle dış ticaret dengesindeki iyileşme eğilimini devam ettiği görülmüştür. Diğer taraftan, Rusya ile son dönemde yaşanan gelişmelerin dış ticaret rakamlarına muhtemel olumsuz etkisinin özellikle 2016'dan itibaren görüleceği tahmin edilmektedir. Bu gelişmelerin etkisiyle dış ticarete iyileşme eğiliminin önümüzdeki dönemde baskı altında kalabileceğini öngörüyoruz.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman

ilker.sahin@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.